

۱۴۵۳۹
به نام نژادان

اصول شبیه سازی مقدماتی و پیشرفته دینامیک سیالات محاسباتی با استفاده از

نرم افزارهای FLUENT و CFX

به همراه آموزش نرم افزارهای Gambit، TGrid، ICEM، CFD-POST و

احسان اله سعادتى

مصطفى زين العابدينى

دپارتمان CFD شرکت خدمات مهندسی و آموزشی پیتک

سرشناسه	: سعادت، احسان اله، ۱۳۶۲ -
عنوان و نام پدیدآور	: اصول شبیه سازی مقدماتی و پیشرفته دینامیک سیالات محاسباتی با استفاده از نرم افزارهای FLUENT و CFX به همراه آموزش نرم افزارهای Gambit، TGrid، ICEM-CFD و CFD-POST / احسان اله سعادت، مصطفی زین العابدینی : به سفارش شرکت مهندسی پرداد پترو دانش.
مشخصات نشر	: تهران: احسان اله سعادت، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	: ۶۶۸ ص.: مصور، جدول، نمودار.
شابک	: ۳۸۰۰۰۰ ریال 978-600-04-3508-0
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: دینامیک سیالات محاسباتی -- نرم افزار
موضوع	: سیالات -- دینامیک -- داده پردازی
موضوع	: مکانیک -- شبیه سازی کامپیوتری
موضوع	: الای -- دینامیک -- نرم افزار
موضوع	: سیالات -- دینامیک -- شبیه سازی کامپیوتری
شناسه افزوده	: زین العابدینی، افی، ۱۳۶۷ -
شناسه افزوده	: شرکت مهندسی پرداد پترو دانش
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۴ ی ۵/۵ تا ۲۸۳
رده بندی دیویی	: ۵۳۲/۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۹۴۸۰۸۸

به سفارش و با سرمایه گذاری

شرکت خدمات مهندسی و آموزشی پرداد پترو دانش

شبیه سازی مقدماتی و پیشرفته CFD با استفاده از نرم افزارهای FLUENT و CFX

مؤلفین	: احسان اله سعادت، مصطفی زین العابدینی
صفحه آرای	: سارگل (محرم پور)
طرح جلد	: فرزانه قائدی
لیتوگرافی و چاپ	: تندیس نقره ای
چاپ اول	: تابستان ۱۳۹۴
تیراژ	: ۱۰۰۰ نسخه
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۰۴-۳۵۰۸-۰
قیمت	: ۳۸,۰۰۰ تومان

فهرست

عنوان	صفحه
مقدمه مؤلف	۱۹
فصل اول: مقدمه‌ای بر CFD - نرم‌افزارهای شبیه‌سازی	
دینامیک سیالات محاسباتی (CFD)	۲۵
نرم‌افزارهای مورد استفاده در این کتاب	۳۴
نرم‌افزار FLUENT	۳۴
نرم‌افزار CFX	۳۶
نرم‌افزار GAMBIT	۳۷
نرم‌افزار ICFE-CFD	۳۷
نرم‌افزار TGrid	۳۸
نرم‌افزار CFD-POST	۳۹
روش استفاده صحیح از این کتاب	۳۹
ساختار فصول کتاب	۳۹
فصل دوم: تولید شبکه و شبیه‌سازی جریان، حول استوانه در نرم‌افزار CFX	
تولید هندسه در نرم‌افزار ICFE-CFD	۴۶
تولید بلاک شبکه سازمان‌یافته	۵۱
انجام پیش تنظیمات شبکه	۶۱
محاسبه ارتفاع اولین سلول مجاور دیواره	۶۲
شبیه‌سازی در نرم‌افزار ANSYS - CFX	۶۵
بررسی y^+ بر روی دیواره	۷۸
مشاهده خطوط جریان	۸۲

فصل سوم: شبیه‌سازی جریان داخلی با استفاده از نرم‌افزارهای ICEM-CFD و CFX

۸۵	معرفی مساله
۸۶	تولید هندسه
۹۱	تولید شبکه
۱۰۳	توضیح در مورد روش تولید شبکه دلانی
۱۱۴	شبیه‌سازی در نرم‌افزار ANSYS-CFX

فصل چهارم: شبیه‌سازی جریان در اطراف یک کره در نرم‌افزارهای FLUENT و ICEM-CFD

۱۲۹	معرفی مساله
۱۳۰	تولید هندسه در نرم‌افزار ICEM-CFD
۱۳۷	محاسبه ارتفاع اولین سلول حاور دیواره
۱۴۱	شبیه‌سازی در نرم‌افزار FLUENT
۱۴۸	تنظیمات مربوط به روش‌های حل
۱۴۹	مقدار دهی اولیه
۱۵۰	انجام محاسبات
۱۵۴	مطالعه بر روی شبکه
۱۵۶	مشاهده و تحلیل نتایج خروجی
۱۶۲	بررسی کیفی وضعیت شبکه در اطراف کره
۱۶۴	مقایسه نتایج شبیه‌سازی با کارهای پیشین و داده‌های تجربی

فصل پنجم: تنظیمات حل گر در نرم‌افزار FLUENT

۱۶۹	تنظیمات روش‌های حل (Solution Methods)
۱۷۰	ترم جابجایی معادلات ناویر استوکس
۱۷۱	ترم گرادیان (بخش) در معادلات ناویر استوکس
۱۷۳	روش‌های حل معادلات ناویر استوکس
۱۷۴	روش‌های کوپل معادلات مومنتوم، پیوستگی و فشار
۱۷۹	کنترل همگرایی
۱۸۰	ضرایب زیر تخفیف
۱۸۱	تنظیمات شتاب‌دهنده چندشبکه‌ای

فصل ششم: شرایط مرزی در نرم افزار FLUENT

۱۸۷	تنظیمات محیط‌های پیوسته
۱۹۳	تنظیمات شرایط مرزی
۱۹۳	مرزهای یک طرفه
۱۹۴	مرزهای دو طرفه
۱۹۵	شرط مرزی ورودی سرعت (Velocity Inlet)
۱۹۵	شرط مرزی ورودی فشار (Pressure Inlet)
۱۹۶	شرط مرزی ورودی دبی جرمی (Mass Flow Inlet)
۱۹۷	شرط مرزی فشار خروجی (Pressure Outlet)
۱۹۹	شرط مرزی جریان خروجی (Outflow)
۱۹۹	شرط مرزی فشار خروجی همراه با افت (Outlet Vent)
۲۰۰	شرط مرزی فشار خروجی همراه با افت فشار (Exhaust Fan)
۲۰۰	شرط مرزی فشار ورودی همراه با افت فشار (Intake Fan)
۲۰۱	شرط مرزی فشار ورودی همراه با افت فشار (Inlet Vent)
۲۰۱	شرط مرزی فشار و سرعت در دور دست (Pressure Farfield)
۲۰۲	شرط مرزی دیوار - یک طرفه (Wall)
۲۰۵	شرط مرزی دیوار - دو طرفه (Wall)
۲۰۶	شرط مرزی تقارن - Symmetry
۲۰۷	شرط مرزی تکرار شونده - Periodic
۲۱۰	شرط مرزی دو طرفه فن - Fan
۲۱۱	شرط مرزی دو طرفه رادیاتور - Radiator
۲۱۲	شرط مرزی دو طرفه داخلی - Interior
۲۱۲	شرط مرزی دو طرفه سطح متخلخل - Porous Jump
۲۱۳	شرط مرزی یک طرفه رابط - Interface
۲۱۴	شرط مرزی یک طرفه محور تقارن - Axis

فصل هفتم: شبیه سازی جریان حول یک خودروی سواری در نرم افزارهای TGrid و CFX

۲۱۸	تولید هندسه و شبکه در نرم افزار Gambit
۲۲۸	تولید شبکه در نرم افزار Tgrid (FLUENT Meshing)

۲۲۹	اجرای نرم‌افزار و فراخوانی شبکه مرزی
۲۳۳	اعمال حافظه فضایی
۲۳۴	محاسبات ارتفاع طبقات لایه مرزی
۲۳۵	تولید نهایی شبکه
۲۴۰	بررسی ظاهری وضعیت شبکه تولیدی
۲۴۲	شبیه‌سازی با استفاده از نرم‌افزار ANSYS-CFX
۲۴۹	مشاهده نتایج خروجی در نرم‌افزار ANSYS-CFD Post

فصل هشتم: مقدمه‌ای بر توابع UDF در نرم‌افزار FLUENT

۲۵۷	معرفی مختصر توابع UDF و روش‌های استفاده از آن‌ها
۲۶۰	آشنایی با اصطلاحات شبکه در نرم‌افزار FLUENT
۲۶۱	آشنایی با متغیرهای ویژه تعریف‌شده UDF
۲۶۲	تعریف متغیرهای شبکه‌ای
۲۶۲	روال فراخوانی و اجرای UDF های مختلف در نرم‌افزار FLUENT
۲۶۴	مقدمه‌ای بر DEFINE Macro
۲۶۷	مجموعه عملیات قابل انجام توسط DEFINE_Macros
۲۶۸	DEFINE_Macro با کاربردهای عمومی
۲۶۹	DEFINE_Macro با کاربردهای خاص
۲۷۰	DEFINE_Macro در شبیه‌سازی‌های چندفازی
۲۷۱	DEFINE_Macro در مدل ردیابی ذرات معلق (DPM)
۲۷۱	DEFINE_Macro در مدل‌سازی شبکه پویا Dynamic Mesh Model
۲۷۲	DEFINE_Macro در معادلات انتقال اسکالر اضافه‌شده به نرم‌افزار UDS
۲۷۲	ماکروهای اضافی برای تهیه UDF

فصل نهم: جریان‌های مرز متحرک با استفاده از مدل شبکه پویا در نرم‌افزار FLUENT

۲۸۱	معادلات بقا
۲۸۲	روش‌های تجدید شبکه
۲۸۳	روش تجدید شبکه هموار ساز بر پایه فنر
۲۸۴	کاربردهای روش هموارسازی بر پایه مجموعه فنر

۲۸۵	روش هموارسازی لاپلاسی
۲۸۶	روش لایه‌بندی دینامیکی
۲۸۸	موارد و محدودیت‌های کاربرد روش لایه‌بندی
۲۸۹	تجدید شبکه با تولید مجدد موضعی
۲۹۰	روش تجدید شبکه موضعی
۲۹۰	تولید مجدد شبکه بر روی سطوح
۲۹۲	تولید مجدد شبکه بر روی سطوح به صورت موضعی
۲۹۲	تولید مجدد شبکه بر روی سطوح به روش 2.5D
۲۹۴	تولید مجدد شبکه به صورت موضعی براساس تابع اندازه
۲۹۶	تشخیص و حفظ شرایط ظاهر المان‌ها
۲۹۷	موارد کاربرد سیستم تشخیص ظاهر
۲۹۷	روال تجدید شبکه حجمی
۲۹۷	سینماتیک جسم صلب
۳۰۲	تعیین پارامترهای شبیه‌سازی Dynamic-Mesh
۳۰۲	انتخاب و تنظیم متدهای تجدید شبکه
۳۰۸	تنظیمات مربوط به مدل In Cylinder

فصل دهم: تحلیل جریان و ردیابی ذرات در سیستم تنفسی انسان با استفاده از FLUENT

۳۱۵	تولید هندسه و شبکه در نرم‌افزار Gambit
۳۱۷	تولید هندسه در نرم افزار
۳۳۱	بررسی کیفیت شبکه
۳۳۴	شبیه‌سازی در نرم افزار FLUENT
۳۳۵	توابع حرکت دیواره حبابچه‌ها
۳۳۷	مدل‌سازی حرکت براونی ذرات معلق
۳۳۹	تنظیمات مرزها
۳۴۲	تنظیمات و روش حل
۳۴۳	تنظیمات ردیابی ذرات
۳۴۳	تعریف تزریق ذرات
۳۴۷	تعریف خروجی‌های همزمان با انجام شبیه‌سازی

۳۴۷	تعریف نمونه‌برداری از موقعیت ذرات
۳۴۸	فعال‌سازی آنیمیشن
۳۵۴	تعریف مانیتورهای حل
۳۵۵	پایان شبیه‌سازی و استخراج خروجی‌ها

فصل یازدهم: تحلیل جریان حول جسم متحرک با استفاده از مدل شش درجه آزادی در FLUENT

۳۶۲	تولید هندسه
۳۷۱	تولید نمای عراف
۳۷۴	شبیه‌سازی در نرم افزار FLUENT
۳۷۸	تنظیمات پایه
۳۷۹	تنظیمات شرایط مرزی
۳۸۰	تنظیمات شبکه متحرک
۳۸۶	پردازش نتایج

فصل دوازدهم: آشنایی با مفاهیم آشفتگی و مدل‌های مورد استفاده در نرم‌افزارهای FLUENT و CFX

۳۹۱	مقدمه
۴۱۳	مدل جریان غیرلزج Inviscid
۴۱۳	مدل جریان آرام Laminar
۴۱۵	مدل‌های بر پایه لزجت گردابه‌ای
۴۱۶	مدل‌های صفر معادله‌ای Zero Equation
۴۱۸	مدل‌های تک معادله‌ای
۴۱۹	مدل Spalart-Allmaras
۴۲۵	مدل انتقال لزجت گردابه‌ای $(k-\epsilon)_{1\epsilon}$ یا مدل k
۴۲۷	مدل‌های دو معادله‌ای
۴۲۸	مدل‌های $k-\epsilon$
۴۳۰	مدل Standard $k-\epsilon$
۴۳۴	مدل RNG $k-\epsilon$
۴۳۸	مدل Realizable $k-\epsilon$
۴۴۲	مدل Low-Re $k-\epsilon$

۴۵۴	مدل‌های $k-\omega$
۴۵۵	مدل Standard $k-\omega$
۴۵۹	مدل $k-\omega$ Baseline (BSL)
۴۶۴	مدل انتقال تنش برشی SST
۴۷۵	مدل‌های گذار از جریان آرام به مغشوش
۴۷۸	حباب جدایش آرام
۴۸۴	مدل گذار سه معادله‌ای K-KI omega
۴۸۸	مدل Gamma-Teta (γ - Re_θ)
۵۰۶	مدل فاکتور گذار تعیین شده
۵۰۶	مدل Gamma (γ)
۵۰۷	مدل فاکتور گذار γ
۵۱۱	مدل چهار معادله‌ای V2F
۵۱۶	مدل‌های تنش رینولدزی
۵۱۸	مزایای مدل تنش رینولدزی
۵۱۸	معایب مدل تنش رینولدزی
۵۱۸	موارد کاربرد مدل تنش رینولدزی
۵۱۹	فرمولاسیون مدل تنش رینولدزی
۵۲۰	مدل‌های تنش رینولدزی برپایه ϵ
۵۲۲	مدل‌سازی ترم کرنش فشار ϕ_{ij}
۵۲۲	مدل‌سازی خطی کرنش فشاری
۵۲۳	مدل LRR-IP
۵۲۵	مدل LRR-QI
۵۲۷	مدل‌سازی درجه دو کرنش فشاری یا همان SSG
۵۲۹	مدل‌های تنش رینولدزی برپایه ω
۵۲۹	مدل Stress-Omega در اعداد رینولدز پایین
۵۳۱	مدل تنش رینولدزی BSL
۵۳۲	مدل‌های تنش رینولدزی جبری صریح K-E/BSL EARSM
۵۴۴	مدل شبیه‌سازی گردابه‌های بزرگ
۵۴۷	شرایط لزوم استفاده از مدل LES

۵۴۸	هندسه مناسب برای مدل LES
۵۴۹	تولید شبکه برای مدل LES
۵۴۹	لایه مرزی در مدل LES
۵۴۹	دامنه مدل LES
۵۴۹	شرایط مرزی برای مدل LES
۵۵۰	نوع مرز خروجی در مدل LES
۵۵۰	تنظیم حل گر مدل LES
۵۵۰	فواصل زمانی در روش LES
۵۵۱	حافظه حل گر در مدل LES
۵۵۱	داده های مفید در مدل LES
۵۵۱	تنش های رینولدز، آری
۵۵۵	مدل اسماغورینسکی
۵۵۷	مدل دینامیکی اسماغورینسکی
۵۵۹	مدل تنظیم لزجت گردابه ای موضعی مبتنی بر دیواره WALE
۵۶۰	مدل LES با مدل سازی جبری دیواره WMLES
۵۶۳	مدل WMLES S-w
۵۶۳	مدل انرژی جنبشی دینامیکی مقیاس زیر شبکه
۵۶۴	نحوه اعمال شرایط مرزی در مدل LES در نرم افزار FLUENT
۵۶۴	روش گردابه ای
۵۶۷	روش ترکیب کننده طیفی
۵۷۰	شبیه سازی گردابه های جدا شده
۵۷۱	شرایط لزوم استفاده از مدل DES
۵۷۱	هندسه مورد استفاده در مدل DES
۵۷۲	موارد مهم در تولید شبکه برای مدل DES
۵۷۲	ملزومات فواصل زمانی در روش DES
۵۷۲	شرایط مرزی در مدل DES
۵۷۲	مقدار دهی اولیه به مدل DES
۵۷۳	کنترل شبیه سازی DES
۵۷۵	محدودیت ها و مشکلات مدل DES
۵۷۷	انواع مدل های DES

۵۷۷	شبیه‌سازی DES بر پایه مدل Spalart-Allmaras
۵۷۸	شبیه‌سازی DES بر پایه مدل Realizable k- ϵ
۵۷۹	شبیه‌سازی DES بر پایه مدل SST K- ω
۵۸۵	شبیه‌سازی گردابه‌های جدانشده تاخیری بهبودیافته IDDES
۵۸۶	مدل شبیه‌سازی گردابه‌ها بر اساس مقیاس‌های تنظیم‌شونده
۵۹۴	مدل Embedded LES (ELES)
۶۰۱	اصلاح برای انحنای جریان
۶۰۳	چند توصیه برای روند حل مدل‌سازی‌های جریان‌های اغتشاشی
۶۰۴	تعیین متغیرهای اغتشاش در مرزهای ورودی و خروجی
۶۰۶	رفتار مدل در کنار دیواره
۶۱۴	تابع استاندارد دیواره
۶۱۹	تابع دیواره Scalable
۶۲۰	تابع غیرتعادلی دیواره
۶۲۲	روابط بهبود رفتار در نزدیکی دیواره یا مدل‌های لایه‌ای در مدل‌های برپایه معادله ϵ
۶۲۳	مدل دو لایه‌ای در روابط بهبود رفتار در نزدیکی دیواره
۶۲۵	قوانین بهبود یافته دیواره برای مومنتم و انرژی
۶۲۸	روابط Menter-Lechner برای حل جریان نزدیک دیواره در مدل‌های برپایه معادله ϵ
۶۳۳	دیدگاه حل مستقل از y^+ جریان در نزدیکی دیواره برای مدل‌های برپایه معادله ω
۶۳۷	تابع دیواره نوشته شده توسط کاربر
۶۴۰	نحوه برخورد با دیواره در روش LES
۶۴۱	y^+ و y^- حل گر
۶۴۱	نحوه اعمال اثرات زبری دیواره
۶۴۸	نحوه اعمال اثرات تراکم‌پذیری در نرم‌افزار CFX
۶۵۰	نحوه برخورد با دیواره در سطح مشترک محیط‌های متخلخل در نرم‌افزار FLUENT
۶۵۳	استراتژی انتخاب تابع دیواره مناسب
۶۵۴	راهنمای تولید شبکه محاسباتی از دید مدل‌های اغتشاشی
۶۵۴	حداقل فاصله بین نقاط
۶۵۵	حداقل تعداد نقاط
۶۵۶	مدل‌های نوشته شده توسط کاربر
۶۶۱	مدل‌سازی اغتشاشات در جریان‌های چندفازی

مقدمه

نزدیک به شش سال پیش، و پس از تدریس چندین دوره شبیه‌سازی مقدماتی و پیشرفته نرم‌افزار فلوئنت در دانشگاه صنعتی شریف، ایده نگارش کتابی در زمینه آموزش مباحث شبیه‌سازی CFD مطرح گردید تا عنوان مرجعی در کلاس‌های آموزش این نرم‌افزار مورد استفاده قرار گیرد. از آن جهت که این مباحث مقدماتی، تعداد بسیاری کتاب، به زبان فارسی در دسترس بود، تصمیم گرفته شد، تنها به مباحث پیشرفته، مانند آموزش کدنویسی و شبکه‌های متحرک پرداخته شود. نگارش کتاب از همان زمان و بر پایه نسخه ۶ نرم‌افزار فلوئنت آغاز شد، اما با گذشت زمان، بارها به خاطر شغله کاری، نگارش متوقف گردید. در نهایت پس از مدتی، بخش قابل توجهی از مباحث پیشرفته مورد نظر، آماده گردید. همزمان با اتمام بخش‌های پیشرفته نرم‌افزار و با حضور در کلاس‌های مختلف دانشگاهی و صنعتی، به پیشنهاد دانشجویان، تصمیم گرفته شد، بخشی از مباحث مقدماتی که دارای کاربرد گسترده‌تری هستند، به عنوان کتاب اضافه شود تا به عنوان مرجع برای طیف گسترده‌تری از دانشجویان، مورد استفاده قرار گیرد.

با توجه به مشکلات دیده‌شده در روش‌های پایه شبیه‌سازی، بخش‌هایی از اصول شبیه‌سازی صحیح در نرم‌افزار فلوئنت و همچنین اصول تنظیمات حل گر و شرایط مرزی به کتاب اضافه گردید و به تدریج کتابی با موضوع نرم‌افزارهای فلوئنت و گمبیت شامل مباحث مقدماتی و پیشرفته شکل گرفت. لیکن پس از آن، در پروژه‌های مختلف و به فراخور، از نرم‌افزارهای دیگری همچون CFX، TGrid و ICEM-CFD استفاده گردید و به دلیل تناسب و توانمندی هر یک در گسترده‌ای از پروژه‌های صنعتی، تصمیم گرفته شد بخش‌هایی از کتاب، به آموزش این نرم‌افزارها اختصاص یابد. یکی دیگر از مسائلی که روند تکمیل کتاب را تغییر داد، نرم‌افزار گمبیت بود که تا سال‌های ۲۰۰۶، به عنوان همراه همیشگی فلوئنت، مورد استفاده فراوانی قرار می‌گرفت، لیکن با گذشت زمان، خریداری فلوئنت توسط انسیس و عدم پشتیبانی انسیس از گمبیت، تصمیم به حذف بخش قابل توجهی از فصول آموزش گمبیت و جایگزینی آن با نرم‌افزار ICEM-CFD گرفته شد. این بخش یکی از سخت‌ترین بخش‌های

تالیف کتاب بود، چرا که می‌بایست فصولی که با زحمت و دقت فراوان نگاشته و بارها بازبینی و تصحیح شده بود، حذف و با فصولی جدید جایگزین می‌شد. از طرفی در آن زمان، غالب بخش‌های صنعتی و دانشگاهی کشور از این نرم‌افزار استفاده می‌کردند و معرفی نرم‌افزار جدیدی به عنوان جایگزین آن، قدری مشکل بود. با این وجود، با جایگزینی تدریجی ICFE- CFD به جای گمبیت، در دوره‌های دانشگاهی و صنعتی و همچنین برگزاری دوره‌های مختلف تخصصی این نرم‌افزار در صنایع کشور، قدری بر اقبال به این نرم‌افزار اضافه شد. در نهایت پس از بازنویسی فصولی از کتاب با استفاده از ICFE- CFD، همچنان دو فصل جامع گمبیت و برای استفاده دو گروه حفظ گردید. اول صنایع و دانشگاهیانی که از سال‌های گذشته از این نرم‌افزار استفاده کرده و می‌کنند و علاقه‌مند به استفاده از این کتاب هستند و بنابراین برایشان امکان جایگزینی نرم‌افزار تولید شبکه در بازه‌ای کوتاه وجود ندارد و دوم دانشجویانی که به دلایل مختلف مانند سادگی کار با این نرم‌افزار، نیازمند آموختن گمبیت هستند.

این کتاب را آغاز، با نگاهی به مشکلات اساسی دانشجویان و صنعت‌گران در پروژه‌های CFD، شرح می‌دهد و بنابراین در نگارش آن، همواره سعی شده است، علاوه بر آموزش روش‌های شبیه‌سازی، اصول حاکم و روش‌های دستیابی به نتایجی قابل اعتماد نیز آموخته شود. تلاش شده است، در هر بخش، دلیل استفاده از تنظیمات و یا مدلی خاص نیز ذکر گردد. همچنین پس از نگارش بخش‌هایی از کتاب، تصمیم گرفته شد، به منظور استفاده از تجربیات متخصصان CFD کشور، از همکاری مولفانی دیگر نیز برای نگارش کتاب استفاده شود. مولفانی با تجربه کافی در انجام پروژه‌های صنعتی و تحقیقاتی، در کنار آن، به منظور اطمینان از روانی متون و روش‌های آموزش نرم‌افزار، برنامه‌ریزی‌هایی صورت گرفت تا بخش‌هایی از کتاب، پیش از انتشار در اختیار دانشجویان قرار گیرد. نظرات آن‌ها در بازنویسی و ویرایش کتاب اعمال گردد. در این مسیر از کمک و همیاری دانشجویان و مهندسان بسیاری بهره برده شد که متأسفانه به دلیل تعداد بسیار زیاد این دوستان و زامنه‌ها، نام برخی در گذر زمان، امکان درج نام تمامی آن‌ها وجود ندارد. دانشجویانی که در سرفصل‌ها، متون کتاب را با دقت خواندند و با استفاده از نظرات آن‌ها، توانستیم، بخش‌هایی از کتاب را ویرایش و بازنویسی کنیم. به نحوی که برقراری ارتباط و استفاده از مطالب آن، برای خوانندگان آسان‌تر باشد. بسیاری از این دانشجویان و کارشناسان، در حال حاضر در دانشگاه‌ها و صنایع مختلف کشور و همچنین سایر نقاط دنیا، مشغول به انجام پروژه‌های مهندسی، تحقیقاتی و یا تدریس هستند و در اینجا از تمامی آن‌ها تشکر و قدردانی می‌کنم. در طی روند بازخوانی کتاب، متأسفانه بخش‌هایی از متونی که توسط برخی از مولفان تهیه شده بود، با اقبال چندانی مواجه نشد و به ناچار از ویرایش فعلی حذف گردید تا برای استفاده در ویرایش‌های بعدی، پس از بازبینی و نزدیک شدن به ساختار فعلی کتاب، مورد استفاده قرار گیرد. در کنار این‌ها، فصل اصول شبیه‌سازی آشفتگی، تالیف آقای مهندس زین‌العابدینی، یکی از فصولی بود که مورد استقبال قرار گرفت و به دلیل جامع بودن مطالب و امکان استفاده گروه زیادی از دانشجویان، برای چاپ در ویرایش پیش‌رو، در نظر گرفته شد. زحمات تمامی مولفانی که بخش‌هایی را برای

کتاب تالیف نمودند، لیکن امکان استفاده از مطالبشان در این ویرایش از کتاب، فراهم نگردید نیز قابل تقدیر، احترام و سپاس است.

در کنار بخش‌هایی که برای ویرایش اول کتاب در نظر گرفته شده است، بسیاری مباحث کاربردی دیگر نیز برای ارائه در ویرایش‌های بعدی و به عنوان نسخه‌های تکمیلی پیش‌بینی شده است، که پس از انتشار کتاب و دریافت نظرات خوانندگان، نگارش آن‌ها برنامه‌ریزی خواهد شد. توربوماشینری، انتقال حرارت، تشعشع، جریان‌های چندفازی و احتراق، برخی از موضوعاتی است که بدین منظور، در نظر گرفته شده است.

همچنین به منظور فراهم آوردن فضایی مناسب جهت بحث و گفتگوی خوانندگان کتاب و شبیه‌سازان CFD کشور، باشگاهی به زبان فارسی، بر روی پایگاه اینترنتی شرکت خدمات مهندسی پیتک ایجاد گردیده، که در تالارهای تخصصی آن، می‌توان بسیاری از سوالات و گفتگوهای تخصصی را، در حوزه‌های مختلف CFD، طرح و پیگیری نمود.

با تمام دقتی که در نگارش و ویرایشی کتاب صورت پذیرفته است، باقی‌ماندن مشکلات نگارشی و ساختاری، دور از ذهن نیست. بنا بر این همزمان با انتشار کتاب، فرم ثبت‌نامی برای خوانندگان کتاب در منوی ثبت‌نام صفحه اول وبسایت شرکت، قرار داده شده است که خریداران کتاب، می‌توانند به آسانی در آن ثبت نام کرده و به جمع خوانندگان بپیوندند. از سوی دیگر پرسش‌ها و مشکلات مطرح‌شده در باشگاه مهندسان پیتک و تالار تخصصی کتاب، مورد بررسی و پیگیری منظم قرار خواهد گرفت و در صورت گزارش مشکل از نظر نگارش و یا روش انتقال مفهوم، تصحیح هر بخش، برای خوانندگان ثبت‌نام شده در وبسایت، ارسال خواهد شد تا در حد امکان، بهره‌مندی از کتاب با کمترین مشکلات صورت پذیرد.

تالیف و انتشار این کتاب، پس از لطف خداوند، بیش از هر چیزی، به زحمات و پشتیبانی مادی و معنوی شرکت خدمات مهندسی پیتک و خصوصاً دپارتمان آموزش و CFD آن است که در سال ۱۳۸۸، با همراهی گروهی از دوستان تاسیس گردید. در این سال‌ها، بسیاری از صنایع، دانشگاه‌ها و دانشجویان کشور، از خدمات آن بهره برده‌اند.

در انتها از زحمات فراوان تمامی دوستان و همکارانی که در نگارش، بازخوانی، ویرایش، چاپ، گرافیک و طراحی جلد، صفحه‌آرایی و پیگیری امور مجوز و در نهایت چاپ و پخش کتاب، ما را همراهی نمودند، صمیمانه سپاسگزاری می‌کنم و آرزو مندم، کتابی که در طی سالیان، همراه با ارادت فراوان، برای دانشجویان و مهندسان این مرز و بوم نگاشته شده‌است، مورد اقبال قرار گیرد.

با احترام

احسان‌اله سعادت‌ی

تهران - هجدهم خردادماه ۱۳۹۴